

О.Ф.Ярмолюк

к.е.н., доц.

Житомирський національний агроекологічний університет

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ

Інтеграційні процеси та інформатизація у міжнародній економіці сприяли розробці та запровадженню єдиних підходів до формування стандартів бухгалтерського обліку та фінансової

звітності. Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку було затверджено низку стандартів з фінансової звітності, які мають рекомендаційний характер та базуються на певних принципах (principles based standards), додержання яких покладається на бухгалтерів. Відповідно до МСФЗ бухгалтер за власним професійним судженням самостійно приймає рішення щодо вибору та застосування певної методики ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності.

Якщо до 2012 року підприємства України склали звітність за МСФЗ здебільшого для своїх інвесторів, то за 2012-2019 роки законодавчими актами поступово був розширений перелік підприємств, які зобов'язані подавати звітність за МСФЗ. У 2017 році Законом «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [1] до суб'єктів, які мають звітуватись за МСФЗ, були зараховані підприємства, що мають суспільний інтерес (підприємства-емітенти, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, фінансові установи та великі підприємства), публічні акціонерні товариства, суб'єкти, що провадять діяльність у видобувних галузях, підприємства, що провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабміном, а також усі інші підприємства, що перейшли на МСФЗ добровільно.

Зазначені суб'єкти господарювання з 2019 року зобов'язані застосовувати МСФЗ та подавати фінансову звітність на підставі таксономії за міжнародними стандартами в електронній формі. Нормами цього ж Закону була прописана обов'язковість створення бухгалтерської служби для суспільно значущих підприємств.

При переході на МСФЗ, українські підприємства зустрілись із такими основними проблемами, як дефіцит персоналу, що володіє відповідними компетентностями; висока вартість навчання власних працівників або дороговартісні послуги консалтингових компаній; необхідність модернізації чи заміни програмного забезпечення, що підтримує ведення обліку за міжнародними стандартами; додаткові витрати на обробку вихідної інформації, формування системи внутрішнього аудиту тощо.

Вирішення зазначених проблем при переході на МСФЗ, насамперед, вимагає від підприємств додаткових фінансових інвестицій. Проте, як свідчить практика, для багатьох суб'єктів господарювання очікувана корисність від поданої у фінансовій звітності інформації не перекирає витрати на її отримання.

Отже, на ринку освітніх послуг виникла потреба у формуванні затребуваного сучасними вимогами фахівця з бухгалтерського обліку, що володіє базовими знаннями зі спеціальності, інформаційними (функціональними) компетентностями, готового до саморозвитку, який має мотивацію та потребу в одержанні знань та умінь, здатного самостійно шукати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію. Для цього потрібно вищим навчальним закладам, професійним організаціям та установам, обліково-інформаційним центрам змінювати структуру навчальних планів, методи викладання дисциплін, поглиблювати підходи до навчання майбутнього бухгалтера згідно вимог світового ринку та інформаційного суспільства.

У випускників економічних спеціальностей повинен бути сформований базовий рівень компетентностей зі знання законів та нормативно-правових актів (податкового, облікового законодавства, міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності (IAS, US GAAP, IFRS, IFS, тощо); достатній рівень володіння англійською мовою, необхідного для складання та аналізування міжнародної фінансової звітності (як своєї, так і іноземних партнерів); оволодіння спеціалізованими софтами, IT-рішеннями та різними програмними продуктами, що здатні готувати, обробляти та консолідувати необхідні форми звітності за МСФЗ; володіння рядом Soft Skills, притаманних бухгалтерам (аналітичне мислення, комунікабельність, уважність,

аргументація, здатність до самоосвіти, належна організація робочого часу тощо). І хоча зазначені компетентності Марія Галелюка відносить до компетенцій «ідеального» *головного* бухгалтера [2], на наш погляд, майбутні фахівці повинні започаткувати їх ще під час навчання у вишах.

Автоматизація обліку за МСФЗ вимагає переходу на програмне забезпечення, яке підтримує ведення обліку та складання звітності за міжнародними стандартами.

У вересні 2019 року з метою забезпечення доступу користувачів до поданої підприємствами фінансової та консолідованої фінансової звітності в єдиному електронному форматі, складеної на основі таксономії за МСФЗ, запрацювала «Система фінансової звітності», розміщена на інформаційному сайті <https://frs.gov.ua> [3].

Вважаємо за доцільне ввести до вивчення майбутніми фахівцями з бухгалтерського обліку програмний продукт iXBRL Tool, розроблений проектом EU-FINSTAR на основі iXBRL та Microsoft Excel для створення та валідації (перевірки) фінансової звітності у форматі iXBRL, складеної з використанням Таксономії звітності UA XBRL МСФЗ. Оскільки застосування iXBRL Tool передбачає лише наявність програми Microsoft Office Excel, а сам продукт є безкоштовним, це значно спростить процес навчання та допоможе набути навичок із формування звітності за МСФЗ.

До того ж, ПЗ М.Е.Дос вже запропонувало спеціальний модуль «Фінансова звітність», який дозволяє підприємствам складати, валідувати та направляти фінансову звітність в єдиному електронному форматі iXBRL за допомогою порталу Системи фінансової звітності.

Отже, вивчення програмних продуктів, які допомагають формувати звітність, складеної на основі таксономії за МСФЗ, є необхідною складовою навчання майбутнього фахівця, що зумовлено системністю спеціальної підготовки до облікової роботи. Набуття майбутніми фахівцями знань у ВУЗах зі складання міжнародної звітності надають конкурентної переваги на ринку праці та поступово перетворюються в обов'язкову вимогу до професії бухгалтера.

Перелік використаної літератури:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. №996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 20.01.2020).

2. Галелюка Марія. Нова бухгалтерія – якою вона буде? URL: <https://nachasi.com/2018/07/16/nova-buhgalteriya/> (дата звернення: 20.01.2020).

3. Інформаційний сайт «Система фінансової звітності». URL: <https://frs.gov.ua> (дата звернення: 20.01.2020).